

**UNIWERSYTET ROLNICZY
im. HUGONA KOLŁATAJA w KRAKOWIE
Wydział Rolniczo-Ekonomiczny**

Analiza oceny ankietowej i wyników hospitacji
dla prowadzących zajęcia dydaktyczne
na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym
w roku akademickim 2018/2019
oraz analiza oceny ankietowej całego toku studiów dokonanej przez
absolwentów kierunków:
Ekonomia, Ochrona środowiska, Rolnictwo oraz Zarządzanie
w roku akademickim 2018/2019

Zespół opracowujący:

**Prof. dr hab. inż. Krzysztof Gonddek,
dr hab. inż. Andrzej Oleksy prof. UR,
dr hab. inż. Jerzy Wieczorek prof. UR,
dr inż. Katarzyna Pużyńska**

Kraków 2019

Spis treści

I. Wprowadzenie i analiza wybranych wskaźników dla Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego	3
II. Wiarygodność badania ankietowego USOS	14
III. Analiza oceny ankietowej całego toku studiów dokonanej przez absolwentów	15
IV. Analiza wyników hospitacji	30
V. Stwierdzenia i Wnioski	33

I. Wprowadzenie i analiza wybranych wskaźników dla Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego

Uczelniany System Obsługi Studentów (USOS) daje możliwość przeprowadzania oceny ankietowej nauczycieli akademickich i prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych. Student dysponuje indywidualnym kontem w systemie, co pozwala mu na śledzenie toku studiów, do jakiego jest przypisany. Wprowadzony do systemu moduł oceny ankietowej zaprojektowany jest tak, aby zapewniał pełną anonimowość respondentów (studentów).

Poprzez badanie ankietowe istnieje możliwość diagnozowania mocnych i słabych stron kształcenia oraz inicjowania i wdrażania odpowiednich działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym, zgodnie z sugestiami studentów.

Ankieta zawiera dane dotyczące przedmiotu, prowadzącego i jednostki, w której jest afiliowany. Ponadto określony jest także cykl dydaktyczny (semestr letni, zimowy) oraz rok akademicki, a także typ zajęć (wykład, ćwiczenia, seminarium, etc.).

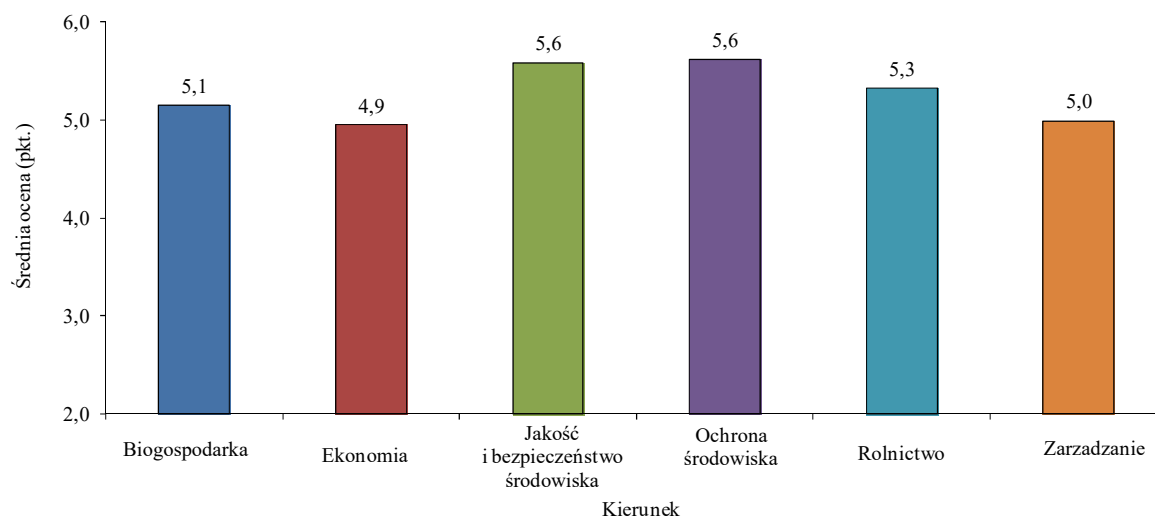
Tabela 1. Wzór ankiety studenckiej

Ankieta: Stan ankiety: Jednostka: Prowadzący: Przedmiot: Cykl dydaktyczny: Typ zajęć:			
Pytanie	Skala	Wartość	Wystawiło

			(wypełnia student)	
1	Atrakcyjność zajęć (rozbudzenie zainteresowania przedmiotem, stopień wykorzystania środków dydaktycznych)	2-6		
2	Sprecyzowanie wymagań wobec studentów (warunki zaliczenia, egzaminu, zasady oceny pracy)	2-6		
3	Umiejętność przekazywania wiedzy	2-6		
4	Terminowość i punktualność zajęć oraz wykorzystanie czasu zajęć	2-6		
5	Komunikatywność pomiędzy prowadzącym a studentami	2-6		
6	W jakim stopniu zajęcia realizują założone efekty kształcenia	2-6		
7	Liczebność grup studenckich	2-6		
8	Liczba godzin pracy własnej koniecznej do realizacji przedmiotu	Liczba godzin		
Komentarz: (wypełnia student)				

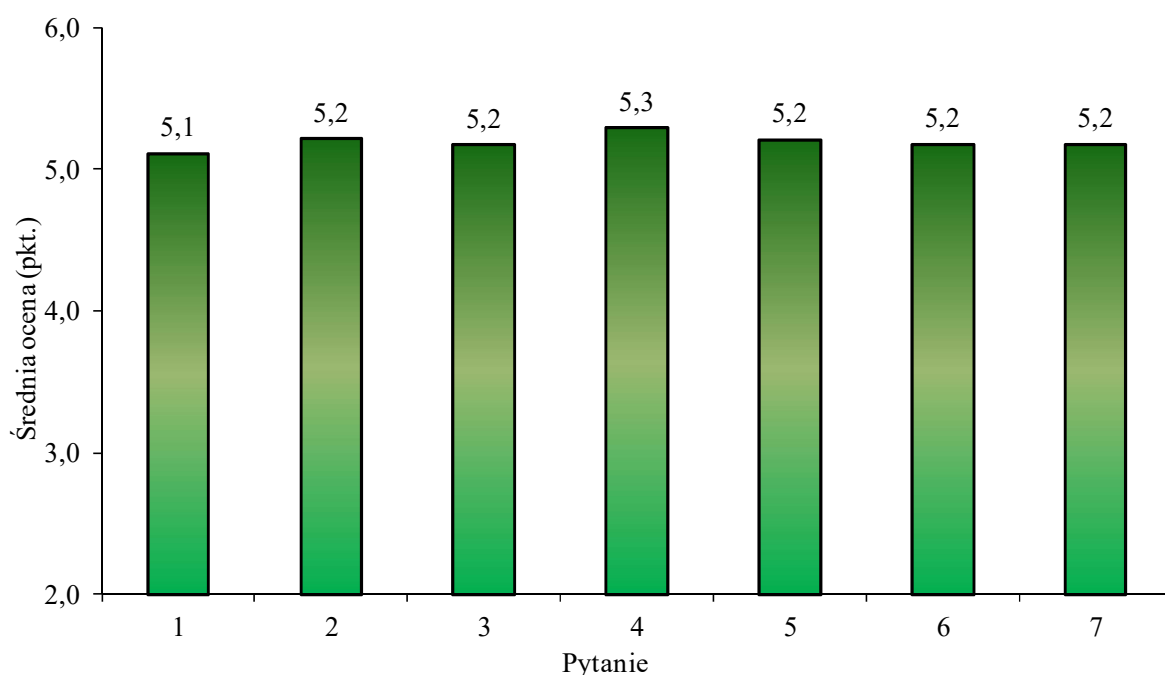
Student ma możliwość oceny zajęć w skali od 2 do 6 punktów, odpowiadając na 8 pytań (tab. 1), przypisując każdemu z nich wartość liczbową (ocenę). Dodatkowym atutem ankiety jest możliwość zamieszczenia własnego komentarza na temat kursu, sposobu jego prowadzenia czy komentarza dotyczącego osoby prowadzącej zajęcia. System zlicza automatycznie liczbę respondentów wypełniających ankietę, co umożliwia określenie stopnia udziału danej grupy w badaniu.

Na rycinie 1 przedstawiono średnią liczbę punktów wystawioną przez studentów z poszczególnych kierunków dla pytań od 1 do 7. Oceny te niezależnie od kierunku studiów były wysokie (od 4,9 do 5,6 pkt.). Największe wartości oceny odnotowano dla kierunków Jakość i bezpieczeństwo środowiska oraz Ochrona środowiska, a najniższą wartość oceny odnotowano dla kierunku Ekonomia.

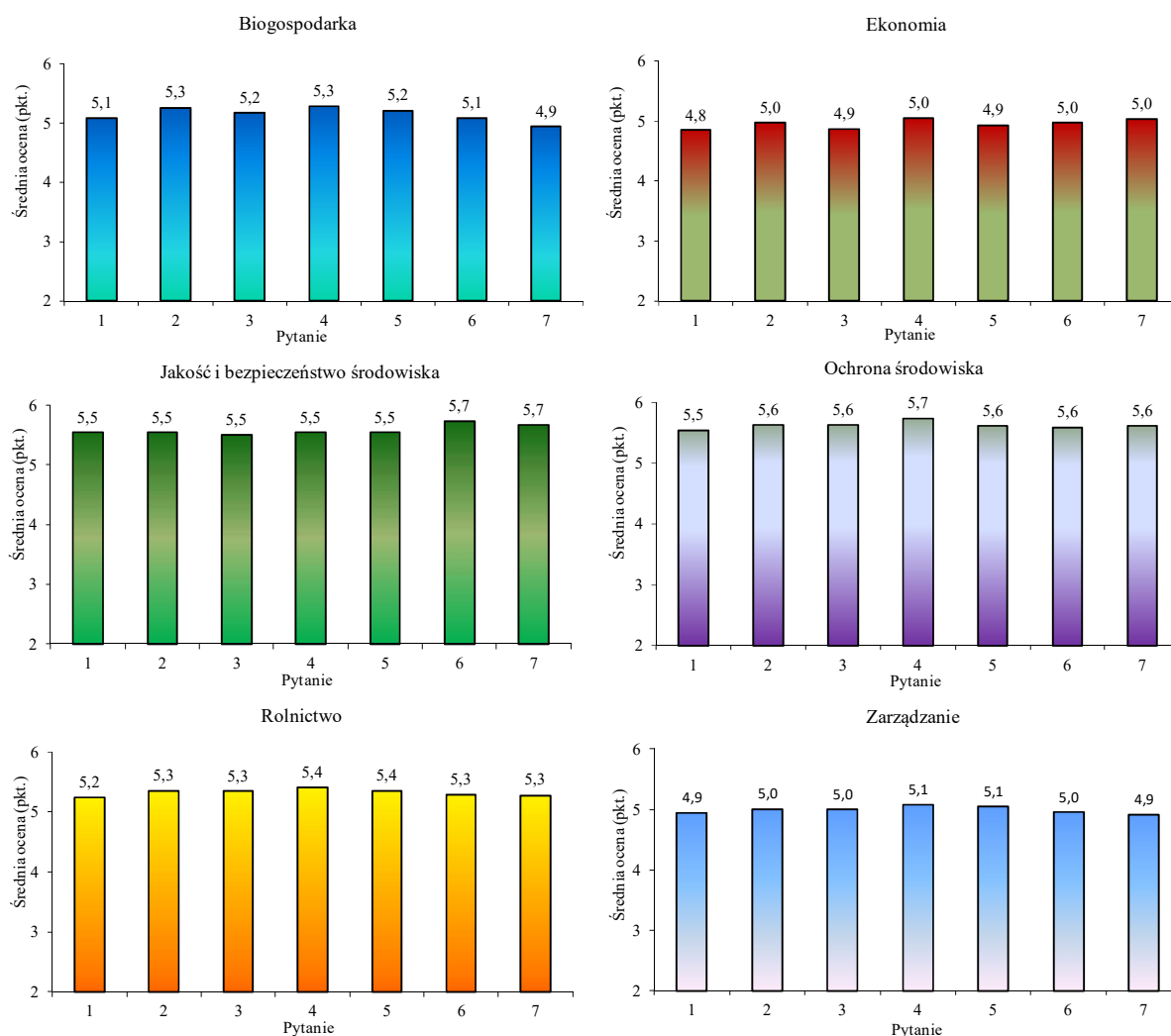
Ryc. 1. Średnia ocena dla pytań od 1 do 7 dla poszczególnych kierunków studiów

Analiza wartości średnich dla ocen poszczególnych pytań ankiety, niezależnie od kierunku studiów wykazała, że wszystkie kategorie zostały ocenione na podobnym poziomie 5,1-5,3 pkt., przy czym najwyższą ocenę (5,3 pkt.) uzyskało pytanie dotyczące terminowości i punktualności zajęć, a najniższą (5,1 pkt.) pytanie dotyczące atrakcyjności zajęć (czyli stopnia rozbudzenia zainteresowania przedmiotem, wykorzystania środków dydaktycznych), co przedstawiono na rycinie 2.

Ryc. 2. Średnia ocena dla poszczególnych pytań zamieszczonych w ankiecie

1. Atrakcyjność zajęć (rozbudzenie zainteresowania przedmiotem, stopień wykorzystania środków dydaktycznych); 2. Sprecyzowanie wymagań wobec studentów (warunki zaliczenia, egzaminu, zasady oceny pracy); 3. Umiejętność przekazywania wiedzy; 4. Terminowość i punktualność zajęć oraz wykorzystanie czasu zajęć; 5. Komunikatywność pomiędzy prowadzącym a studentami; 6. W jakim stopniu zajęcia realizują założone efekty kształcenia; 7. Liczebność grup studenckich

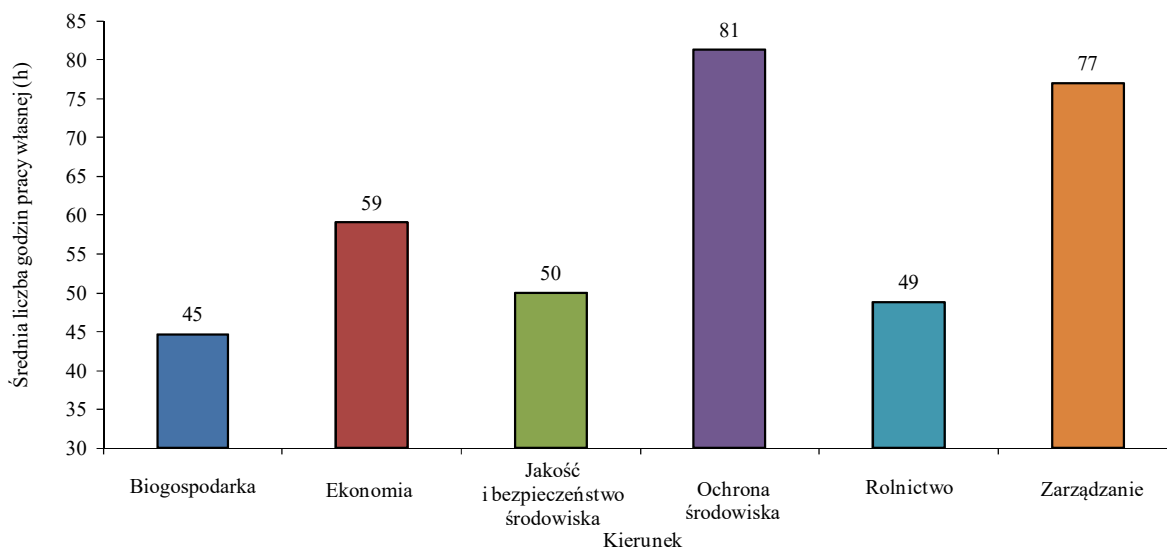

Ryc. 3. Średnie oceny dla poszczególnych pytań (1 – 7) zamieszczonych w ankiecie z uwzględnieniem kierunku studiów

1. Atrakcyjność zajęć (rozbudzenie zainteresowania przedmiotem, stopień wykorzystania środków dydaktycznych); 2. Sprecyzowanie wymagań wobec studentów (warunki zaliczenia, egzaminu, zasady oceny pracy); 3. Umiejętność przekazywania wiedzy; 4. Terminowość i punktualność zajęć oraz wykorzystanie czasu zajęć; 5. Komunikatywność pomiędzy prowadzącym a studentami; 6. W jakim stopniu zajęcia realizują założone efekty kształcenia; 7. Liczebność grup studenckich

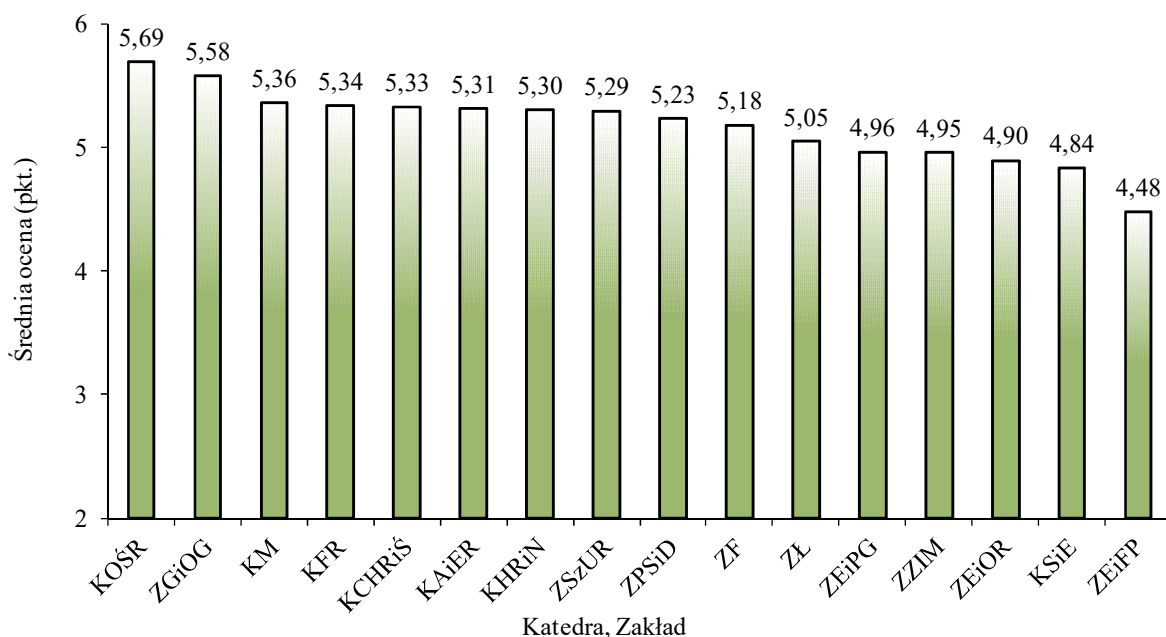
Analizując oceny przyznane poszczególnym kierunkom, można dostrzec pewne zróżnicowanie (ryc. 3). Ogółem najwyższe oceny uzyskały kierunki Jakość i bezpieczeństwo środowiska oraz Ochrona środowiska. Na kierunku Jakość i bezpieczeństwo środowiska szczególnie wysoko, przyznając największą liczbę punktów oceniono pytania dotyczące stopnia realizacji efektów kształcenia oraz wielkości grup studenckich. Natomiast na kierunku Ochrona

środowiska przy stosunkowo małym zróżnicowaniu (odpowiedzi na poszczególne pytania w zakresie 5,5 – 5,7 pkt.) studenci najlepiej ocenili terminowość i punktualność zajęć oraz wykorzystanie czasu zajęć. Najniżej ocenione zostały kierunki Zarządzanie i Ekonomia. Trzeba jednak podkreślić, że różnice w ocenach pomiędzy poszczególnymi kierunkami nie są znaczące, a oceny poszczególnych parametrów na analizowanych kierunkach różnią się nieznacznie.

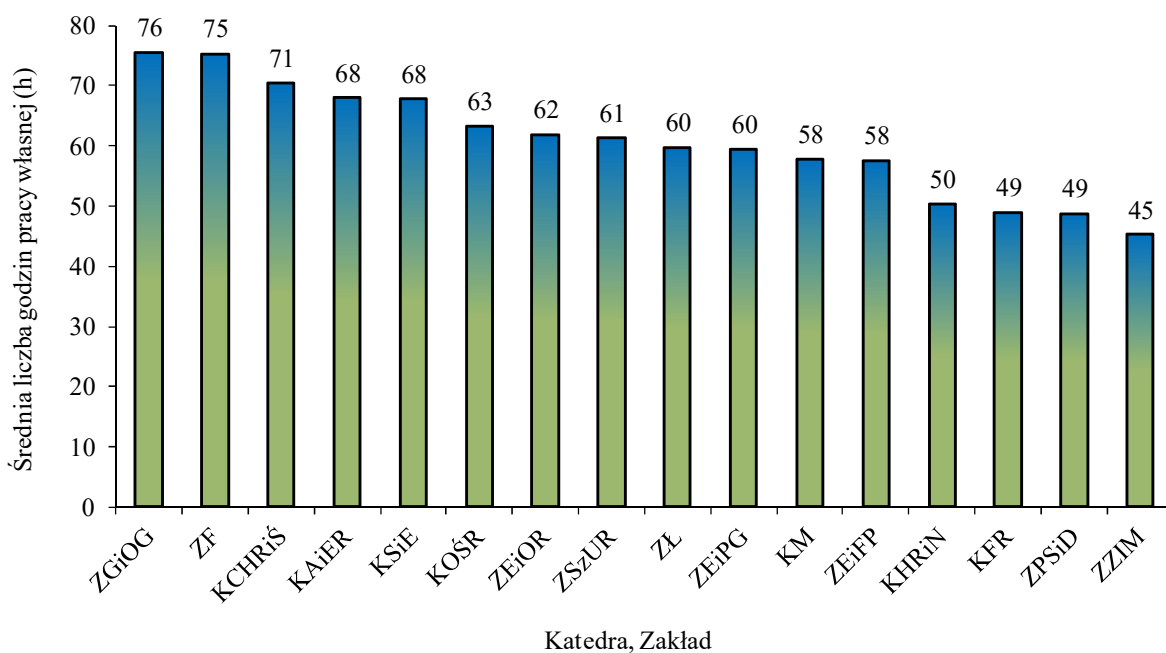
Ryc. 4. Średnia deklarowana liczba godzin pracy własnej studentów na poszczególnych kierunkach studiów realizowanych na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym

Analizując odpowiedzi na pytanie dotyczące „Liczby godzin pracy własnej studenta” (pytanie 8) stwierdzono, że największy wkład pracy własnej dotyczył studentów kierunku Ochrona środowiska i Zarządzanie, najmniej pracy własnej zadeklarowali studenci kierunku Biogospodarka i Jakość i bezpieczeństwo środowiska (ryc. 4).

Ryc. 5. Wyniki oceny ankietowej według katedr i zakładów (średnia dla pytań 1-7)

Na rycinie 5 przedstawiono wyniki oceny ankietowej uzyskanej przez pracowników zatrudnionych w poszczególnych katedrach i zakładach Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego. Jak wynika z przedstawionych danych wartość ocen, jakie uzyskały poszczególne jednostki, mieściła się w stosunkowo szerokim przedziale od 4,48 do 5,69 pkt. Najwyżej spośród jednostek wydziału została oceniona Katedra Ochrony Środowiska Rolniczego. Najniższe oceny uzyskały Katedra Statystyki i Ekonometrii oraz Zakład Ekonomiki i Finansów Przedsiębiorstw (rys. 5).

Ryc. 6. Średnia deklarowana liczba godzin pracy własnej studentów z uwzględnieniem jednostek Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego

Na rycinie 6 przedstawiono średnią deklarowaną liczbę godzin pracy własnej studentów z uwzględnieniem jednostek funkcjonujących w strukturze Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego. Największy nakład pracy własnej deklarowali studenci odbywający zajęcia w Zakładzie Gleboznawstwa i Ochrony Gleb oraz w Zakładzie Fizyki. Najmniej godzin na pracę własną poświęcili odbywający kursy w Zakładzie Zarządzania i Marketingu.

W tabeli 2 zawarto dane dotyczące oceny formy zajęć w zależności od jednostki Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego, do której był przypisany nauczyciel. Biorąc pod uwagę wykłady można zauważyć, że trzynastu spośród szesnastu jednostek zostało ocenionych przez studentów na 5,0 lub więcej punktów. Najwyższą ocenę uzyskała Katedra Ochrony Środowiska Rolniczego (5,8 pkt.). Poniżej 5,0 pkt. oceniono wykłady realizowane przez pracowników Katedry lub Zakładów – KAiER, KSiE, ZEI FP oraz ZZiM.

W obrębie ocen wystawionych dla ćwiczeń, zarówno audytoryjnych, jak i laboratoryjnych, oceny były zróżnicowane i mieściły się w przedziale od 3,3 pkt. (dla pracowników ZPSiD) do 6,0 pkt (dla pracowników KFR).

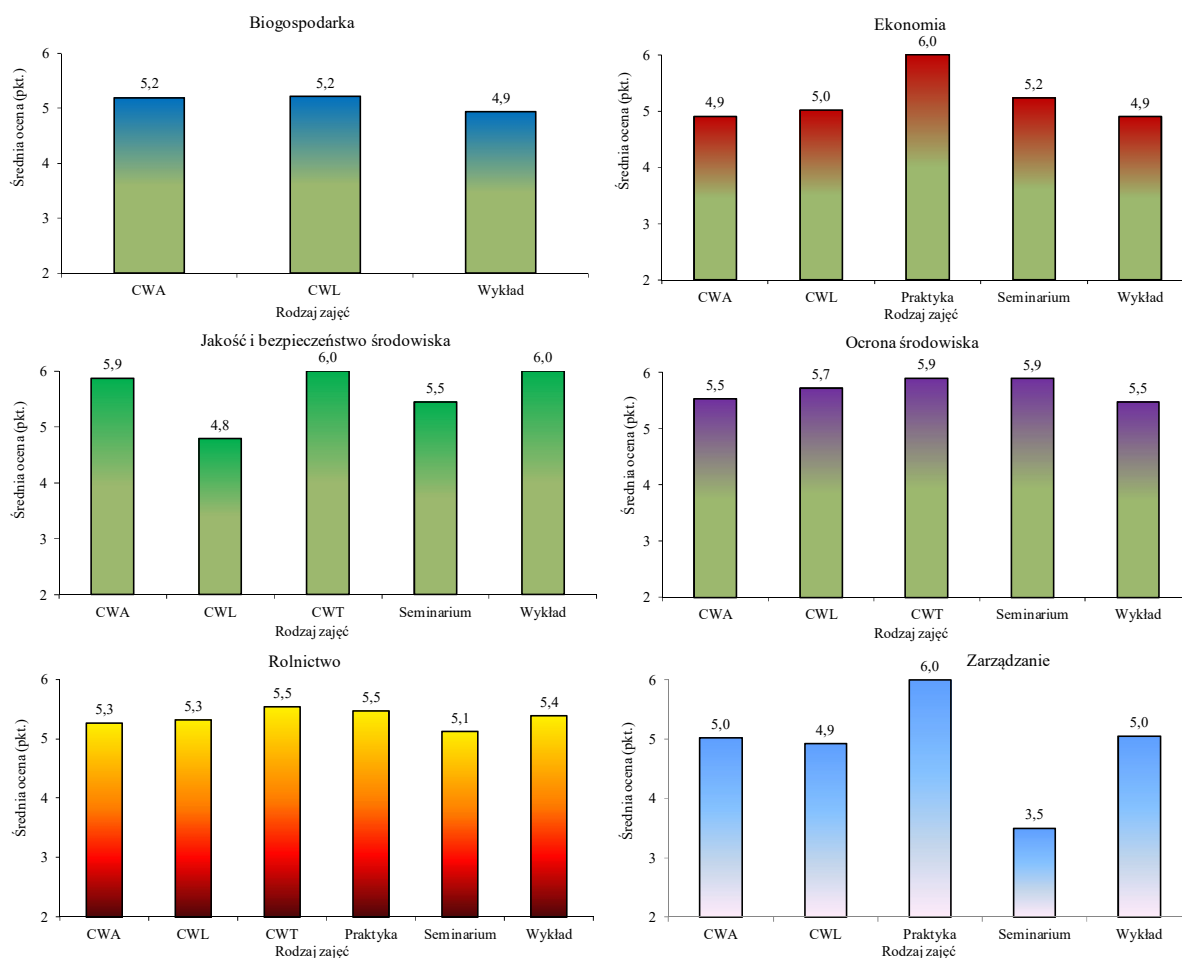
Jednostki prowadzące zajęcia w formie ćwiczeń terenowych uzyskały bardzo wysokie oceny w przedziale od 5,5 pkt. (KHRiN) do 5,9 pkt. (KAiER). Ćwiczenia projektowe oceniono w przypadku Zakładu Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa (4,2 pkt.) oraz Katedry Chemii Rolnej i Środowiskowej (6,0 pkt.). Praktyki oceniono w odniesieniu do KSiE (6,0 pkt.), ZEI FP (6,0 pkt.) oraz ZSZUR (6,0 pkt.). Ocena seminariów we wszystkich jednostkach mieściła się w przedziale 4,4 - 6,0 pkt., gdzie najniższą ocenę uzyskał Zakład Ekonomiki i Finansów Przedsiębiorstw, a najwyższą ilość punktów uzyskały Katedra Hodowli Roślin i Nasiennictwa, Zakład Ekonomii i Polityki Gospodarczej oraz Zakład Polityki Społecznej i Doradztwa.

Tabela 2. Średnia ocena formy zajęć prowadzonych w poszczególnych jednostkach Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego

Katedra, Zakład	CWA	CWL	CWP	CWT	Praktyka	Seminarium	Wykład
KAiER	5,6	5,4	-	5,9	-	5,3	4,9
KCHRiŚ	5,2	5,5	6,0	5,8	-	5,1	5,1
KFR	6,0	5,4	-	-	-	-	5,2
KHRiN	5,7	5,3	-	5,5	-	6,0	5,2
KM	-	5,5	-	-	-	-	5,2
KOŚR	5,6	5,6	-	-	-	5,7	5,8
KSiE	4,8	4,8	-	-	6,0	5,8	4,8
ZEiFP	4,5	-	-	-	6,0	4,4	4,4
ZEiOR	4,9	4,9	4,2	-	-	4,8	5,0
ZEiPG	4,9	4,5	-	-	-	6,0	5,0
ZF	-	5,2	-	-	-	-	5,1
ZGiOG	5,8	5,5	-	5,8	-	5,1	5,6
ZŁ	3,9	5,1	-	5,8	-	4,7	5,2
ZPSiD	5,4	3,3	-	-	-	6,0	5,1
ZSzUR	5,1	5,0	-	5,8	5,5	5,3	5,5
ZZIM	5,0	-	-	-	-	5,3	4,9
Obcy	5,4	5,7	-	-	-	-	5,0

CWA – ćwiczenia audytoryjne, CWL – ćwiczenia laboratoryjne, CWP – ćwiczenia projektowe CWT – ćwiczenia terenowe,
 - nie prowadzono tej formy zajęć lub brak ankiety

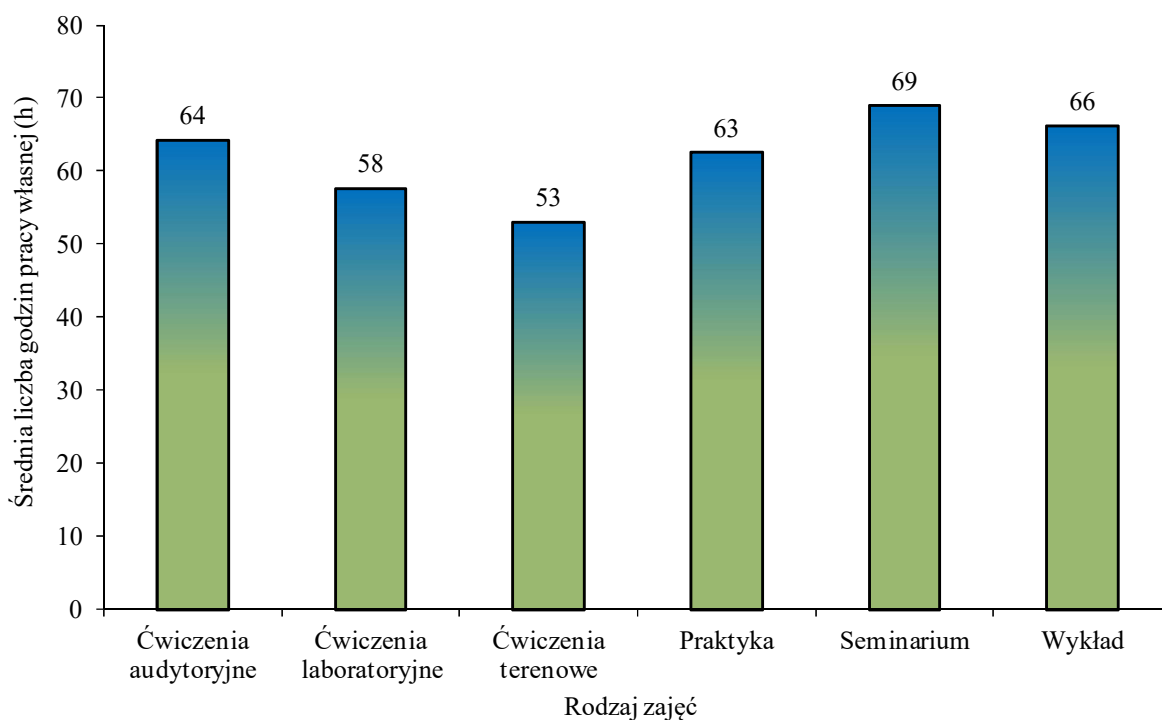

CWA – ćwiczenia audytoryjne, CWL – ćwiczenia laboratoryjne, CWP – ćwiczenia projektowe CWT – ćwiczenia terenowe,

Ryc. 7. Średnia ocena formy zajęć prowadzonych na poszczególnych kierunkach realizowanych na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym

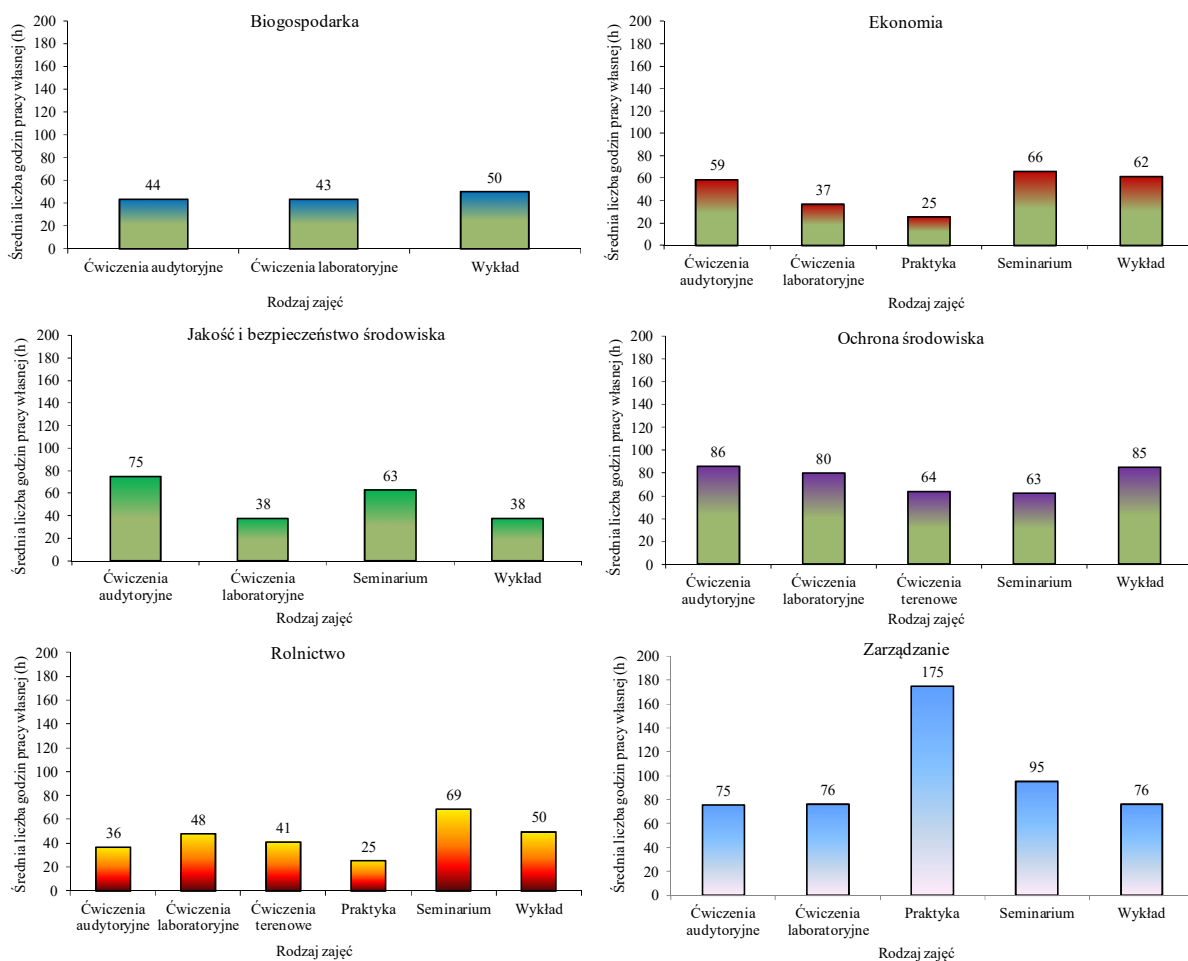
Przedstawione na rycinie 7 oceny poszczególnych form zajęć na różnych kierunkach wskazują na raczej wyrównany poziom ocen. Ocena wykładów na poszczególnych kierunkach była bardzo zbliżona i mieściła się w przedziale od 4,9 (Biogospodarka, Ekonomia) do 6,0 pkt. (Jakość i bezpieczeństwo środowiska). Ćwiczenia audytoryjne najwyżej ocenili studenci Jakości i bezpieczeństwa środowiska (5,9 pkt.), najniżej zaś studenci Ekonomii (4,9 pkt.). W odniesieniu do ćwiczeń laboratoryjnych najwyższą ilość punktów przyznali respondenci z kierunku Ochrona środowiska (5,7 pkt.), najniższą natomiast studenci Jakości i bezpieczeństwa środowiska (4,8 pkt.). Ćwiczenia terenowe oceniono na wyrównanym, wysokim poziomie, najwyżej na kierunku Jakości i bezpieczeństwie środowiska (6,0 pkt.), zaś na Rolnictwie na nieco tylko niższym poziomie (5,5 pkt.). Ocena seminariów na wszystkich kierunkach mieściła

się w przedziale od 3,5 do 5,9 pkt. Najwyżej oceniono seminaria realizowane na kierunku Ochrona Środowiska (5,9 pkt.), najniżej zaś na Zarządzaniu (3,5 pkt.).

Ryc. 8. Średnia deklarowana liczba godzin pracy własnej studenta w zależności od formy zajęć

Na rycinie 8 zamieszczono dane dotyczące deklarowanej średniej liczby godzin pracy własnej studentów w zależności od formy zajęć. Najmniejszy wkład pracy związany był z uczestnictwem w ćwiczeniach terenowych – 53 godziny. Największy wkład pracy związany był z uczestnictwem w seminariach – 69 godzin. Średnio, student Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego w ramach realizowanego toku dydaktycznego poświęca na jedną formę zajęć 62 godziny pracy własnej, a ogółem na wszystkie formy zajęć 373 godzin pracy własnej.

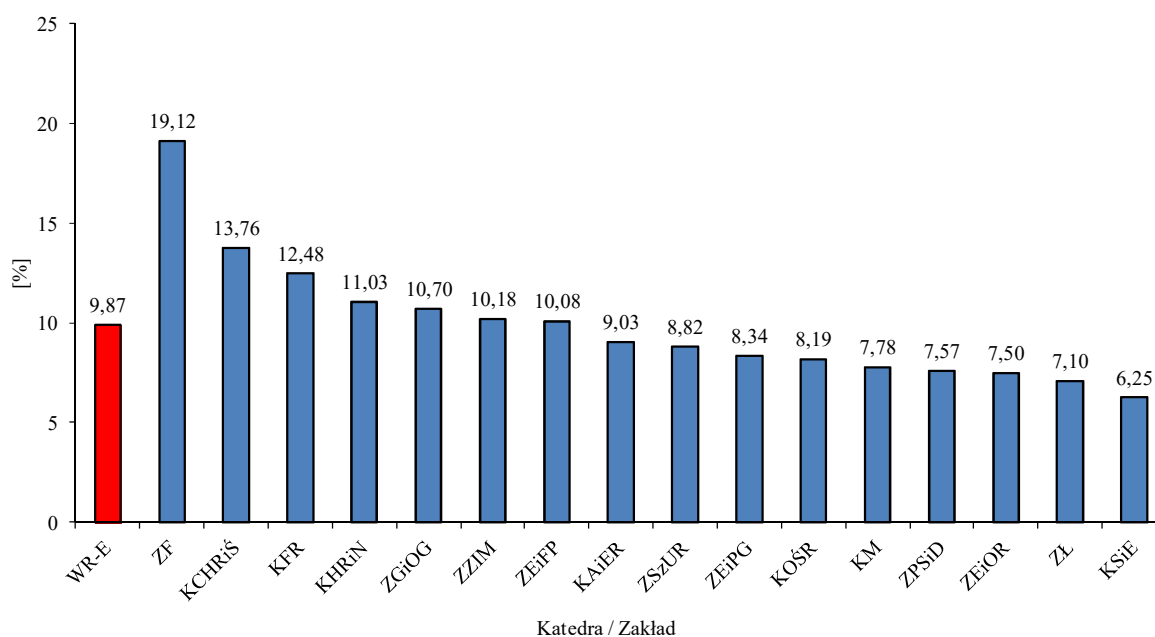

Ryc. 9. Średnia deklarowana liczba godzin pracy własnej studenta w zależności od formy zajęć i kierunku studiów

Uwzględniając kierunek studiów realizowany na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym oraz różne formy zajęć można stwierdzić, że liczba deklarowanych godzin pracy własnej studentów przypadających na jedną formę zajęć kształtowała się w szerokim przedziale od 25 do 175 godzin (ryc. 9). Średnia liczba godzin poświęcona na jedną formę zajęć jest najwyższa dla kierunku Zarządzanie (99 godzin), Ochrona środowiska (76 godzin) i Jakość i bezpieczeństwo środowiska (54 godzin), nieco niższa dla kierunków Ekonomia (50 godzin), a najniższa dla kierunków Rolnictwo (45 godzin) i Biogospodarka (40 godzin).

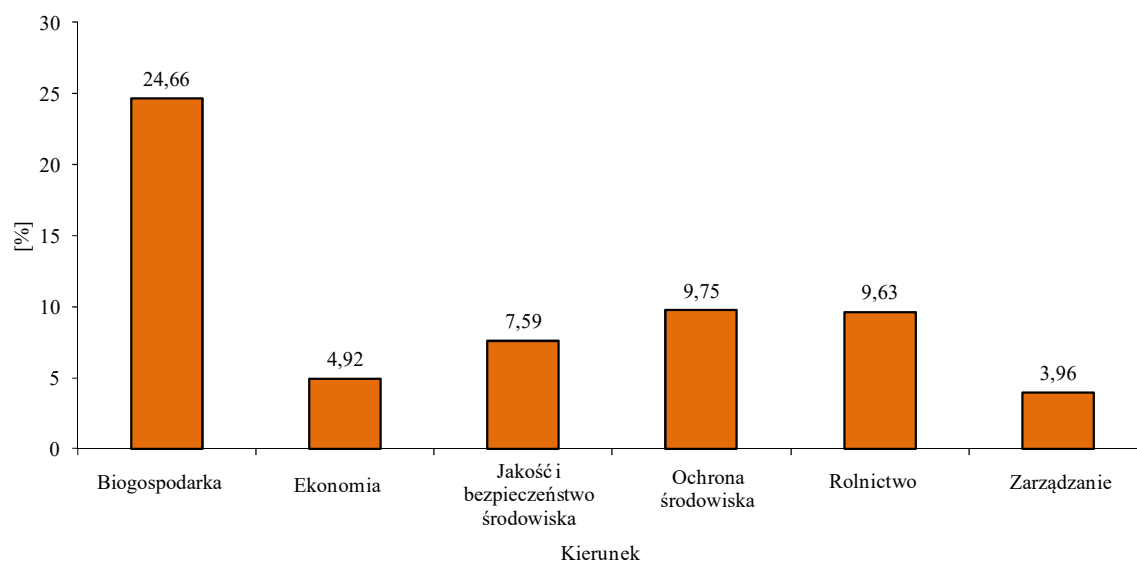
II. Wiarygodność badania ankietowego USOS

Ankiety wypełniane w systemie USOS dają możliwość objęcia ankietacją wszystkich studentów. Moduł pozwala również na znaczną automatyzację procesu syntezy i analizy wyników. W badaniach ankietowych kluczowa jest ilość respondentów (studentów), czyli wielkość próby uczestniczącej w ankietach. Obserwowana liczebność studentów biorących udział w procesie ankietacji jest bardzo różna w zależności od kierunku studiów, semestru, a także jednostki wydziału, w której przeprowadzono badania (ryc. 10a i 10b). Problem liczebności grupy wypełniającej ankietę może być podyktowany obawami co do gwarancji zachowania anonimowości, brakiem zaangażowania studentów w proces udoskonalania dydaktyki i prawdopodobnie brakiem poczucia wpływu na zmiany w realizowanych treściach zajęciowych.

Ryc. 10a. Udział respondentów w badaniu ankietowym USOS w zależności od katedry lub zakładu funkcjonującego w strukturach Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego

Na rycinie 10a zamieszczono dane o średnim udziale studentów w badaniu ankietowym na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym, a także dla poszczególnych katedr i zakładów prowadzących proces dydaktyczny. Jak wynika z przytoczonych danych udział ten był niski i mieścił się w przedziale od 6,25% do 19,12% uprawnionych.

Ryc. 10b. Udział respondentów w badaniu ankietowym USOS w zależności od kierunku studiów realizowanego na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym

Biorąc pod uwagę kierunek studiów najlepiej frekwencja kształtowała się wśród studentów kierunku Biogospodarka, zaś najslabiej wśród studentów kierunku Zarządzanie (ryc. 10b). Uwzględniając niski odsetek studentów biorących udział w badaniu na każdym z analizowanych kierunków (poniżej 10%), oprócz Biogospodarki dostrzega się konieczność motywowania studentów do dzielenia się opiniami.

III. Analiz oceny ankietowej całego toku studiów dokonanej przez studentów i absolwentów

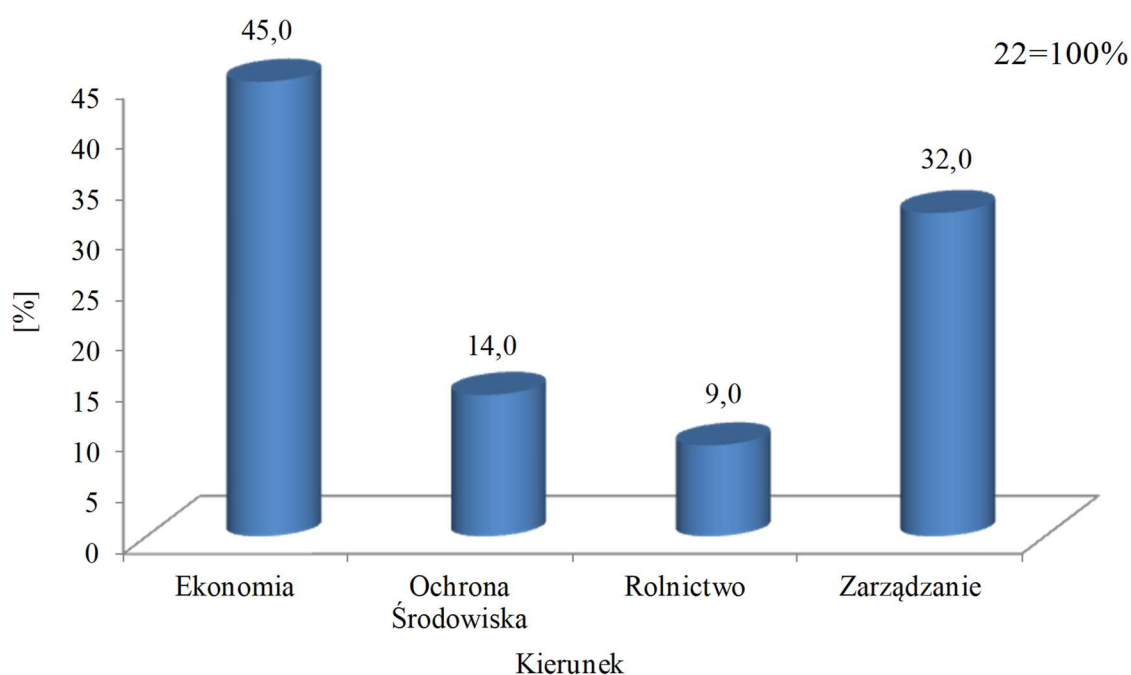
Ocena dokonana przez studentów i absolwentów Wydziału Rolniczo–Ekonomicznego obejmowała kilka obszarów funkcjonowania wydziału i uczelni. Dotyczyła ona m.in. planu i programu studiów, oferty przedmiotów do wyboru przez studenta, pracy dziekanatu i Biblioteki Głównej UR oraz przebiegu procesu dydaktycznego, a także takich zagadnień jak: dostosowanie programów studiów do aktualnej sytuacji na rynku pracy, rozbudzania potrzeby samokształcenia wśród studentów, rozwinięcia umiejętności pracy w zespole oraz nabycia umiejętności praktycznych (tab. 37).

Tabela 37. Wzór ankiety

Ankieta (kod):		
Stan ankiety:		
Jednostka organizacyjna:		
Typ ankiety:		
Dostępność wyników ankiety ogólnej:		
	Pytanie	Typ odpowiedzi / Skala
1	Proszę podać kierunek studiów	Kierunek studiów
2	Proszę podać tryb studiów	Tryb studiów
3	Czy student czy absolwent	Student / absolwent
4	Student I czy II stopnia	Tryb studiów
5	Proszę podać średnią ocen ze studiów	2 – 6
6	Informacja o planie i programie studiów	2 – 6
7	Oferta przedmiotów do wyboru przez studentów	2 – 6
8	Kolejność przedmiotów w planie studiów	2 – 6
9	Równomierność obciążenia godzinami poszczególnych semestrów	2 – 6
10	Praca dziekanatu / sekretariatu Studium Doktoranckiego	2 – 6
11	Możliwość rozwoju i pracy w kołach naukowych	2 – 6
12	Zajęcia dydaktyczne. W jakim stopniu studia zrealizowały założone dla kierunku efekty kształcenia	2 – 6
13	Zajęcia dydaktyczne. Wielkość grup studenckich	2 – 6
14	Zajęcia dydaktyczne. Dobór zajęć praktycznych do kierunków studiów	2 – 6
15	Praca Biblioteki Głównej UR. Dostępność literatury potrzebnej do zajęć	2 – 6
16	Praca Biblioteki Głównej. Dostępność do komputerowych baz danych	2 – 6
17	Praca Biblioteki Głównej. Warunki pracy w czytelniku	2 – 6
18	W jakim stopniu studia w UR rozwinęły w Tobie: wiedzę specjalistyczną	2 – 6
19	W jakim stopniu studia w UR rozwinęły w Tobie: nawyk do samokształcenia	2 – 6
20	W jakim stopniu studia w UR rozwinęły w Tobie: umiejętność pracy w zespole	2 – 6
21	W jakim stopniu studia w UR rozwinęły w Tobie: umiejętności praktyczne	2 – 6

22	Uwzględniając aktualną sytuację na rynku pracy czy podjąłbyś jeszcze raz studia w UR	Tak / Nie
Komentarz: (wypełnia respondent)		

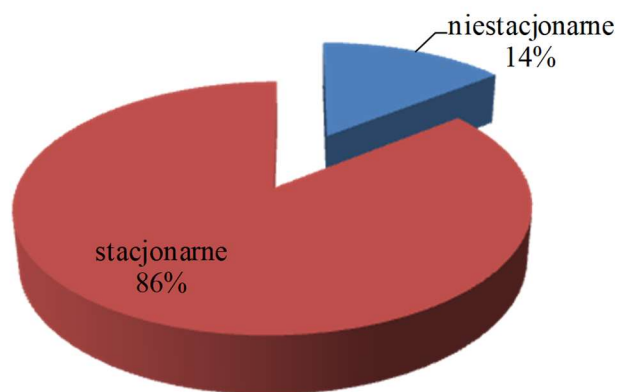
W badaniu uczestniczyło 22 studentów oraz absolwentów studiów I i II stopnia wszystkich specjalności prowadzonych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym. Analizy przedstawione w raporcie obejmują informacje pozyskane od 10 respondentów kierunku Ekonomia, 3 studentów/absolwentów kierunku Ochrona środowiska, 2 studentów Rolnictwa oraz 7 studentów/absolwentów kierunku Zarządzanie. Strukturę respondentów zaprezentowano na rycinie 11.

Ryc. 11. Udział (%) respondentów w badaniu ankietowym z poszczególnych kierunków studiów realizowanych na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym

Zarówno w przypadku studentów jak i absolwentów na udział w badaniach ankietowych decydowały się głównie osoby studiuje w trybie stacjonarnym, stanowiły 86% całej próby a 14% stanowiły osoby studiuje w trybie niestacjonarnym (ryc. 12).

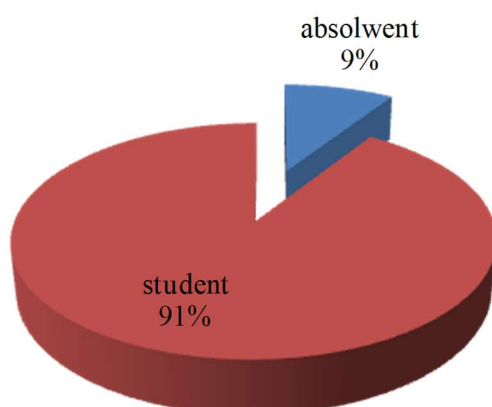

21=100%

Ryc. 12. Udział (%) respondentów w badaniu ankietowym w zależności od typu studiów

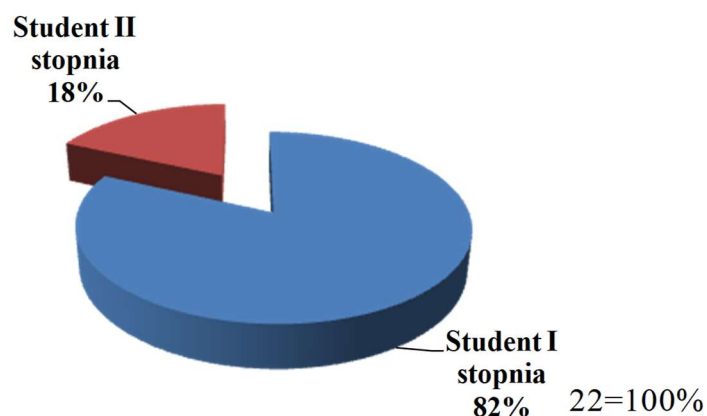
Wśród osób, które zdecydowały się odpowiedzieć na pytania zawarte w ankiecie studenci stanowili 91% całej próby natomiast absolwenci stanowili tylko 9% udziału w badaniu ankietowym (ryc. 13).

22=100%

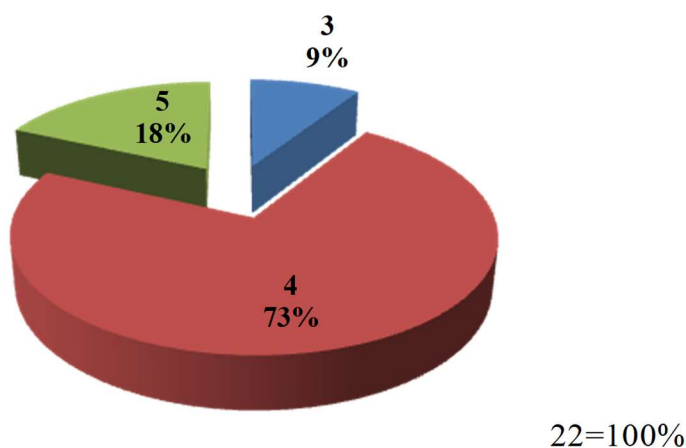
Ryc. 13. Udział (%) respondentów w badaniu ankietowym z uwzględnieniem „Czy student czy absolwent”

Najchętniej odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie udzielali studenci studiów I stopnia – stanowili oni aż 82% wszystkich respondentów. Wyraźnie rzadziej na udział w badaniach decydowali się studenci studiów II stopnia tylko 18% wszystkich respondentów. Niestety absolwenci studiów zarówno I-go jak i II-go stopnia nie wykazali chęci udziału w badaniu ankietowym (ryc. 14).

Ryc. 14. Udział (%) respondentów w badaniu ankietowym z uwzględnieniem podziału na: absolwent I stopnia, absolwent II stopnia, student I stopnia, student II stopnia

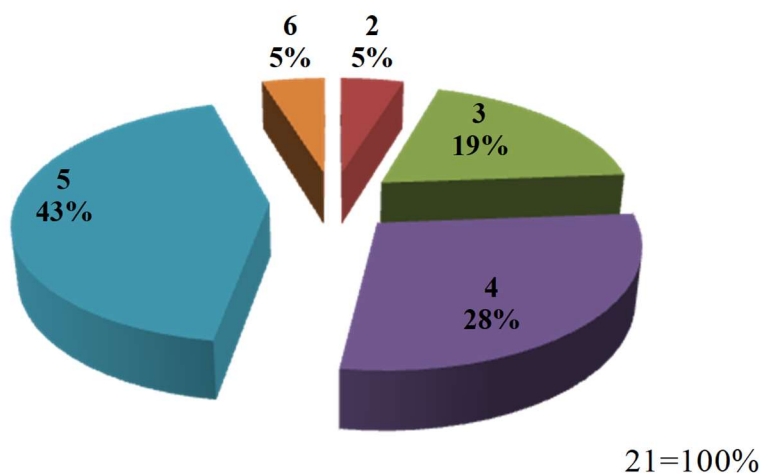
Wśród pytań zawartych w ankiecie jedno dotyczyło średniej ocen ze studiów. Na podstawie uzyskanych wyników stwierdzono, że na udział w badaniu zdecydowały się głównie osoby ze średnią „4” (73% ankietowanych deklarowało, że osiągnęło taką średnią), ze średnią „5” deklarowało 18% ankietowanych a ze średnią „3” tylko 9% respondentów deklarowało, że osiągnęło taką średnią (ryc. 15).

Ryc. 15. Deklarowana przez respondentów średnia ocena ze studiów (w skali 2 do 6)

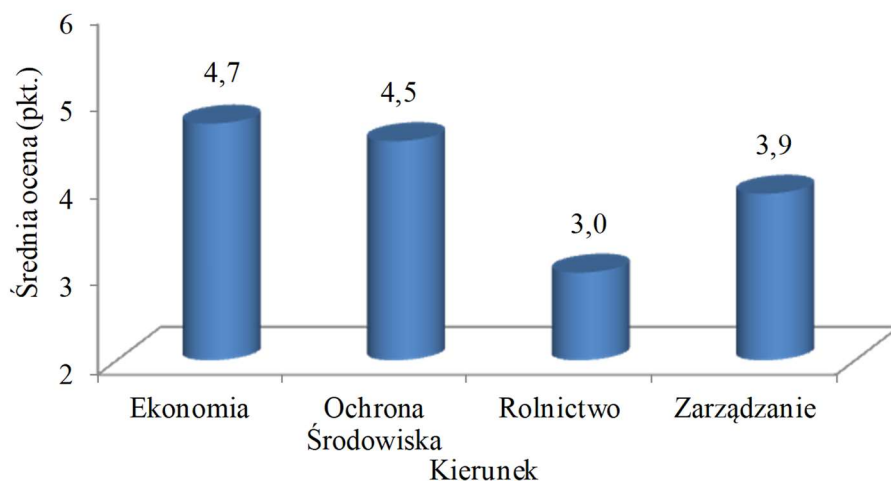
Respondenci mając do dyspozycji skalę od 2 do 6 punktów mogli ocenić dostępność informacji o planie i programie studiów. Jak wynika z danych zamieszczonych na ryc. 16, tylko jedna osoba oceniła dostępność tych informacji na 6 pkt., dziewięć osób oceniło dostępność tych informacji na 5 pkt., sześć osób na 4 pkt., cztery osoby na 3 pkt. a jedna osoba oceniła dostępność tych informacji na 2 pkt. W tym miejscu należy dodać, że plany studiów już od kilku

lat są zamieszczone na stronie internetowej Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego w zakładce Studenci / Programy studiów i efekty kształcenia.

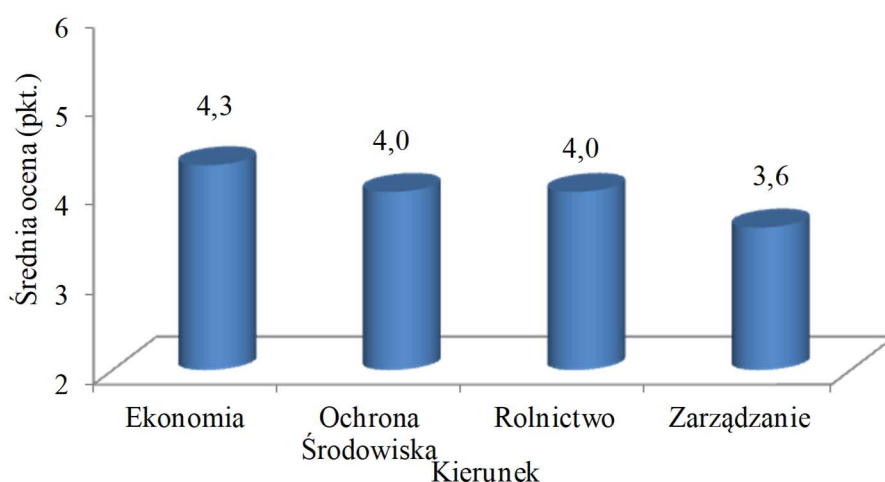
Ryc. 16. Informacja o planie i programie studiów

Średnia ocena odpowiedzi uzyskana dla Wydziału w zakresie „Informacja o planie i programie studiów” wyniosła 4,03 pkt. i była zróżnicowana w zależności od kierunku studiów (ryc. 17). W przypadku kierunku Ekonomia było to 4,7 pkt., średnia ocena dla kierunku Ochrona środowiska wyniosła 4,5 pkt., dla Rolnictwa wyniosła 3,0 pkt. a dla Zarządzanie była nieco niższa od średniej wydziałowej i wynosiła 3,9 pkt. (ryc. 17).

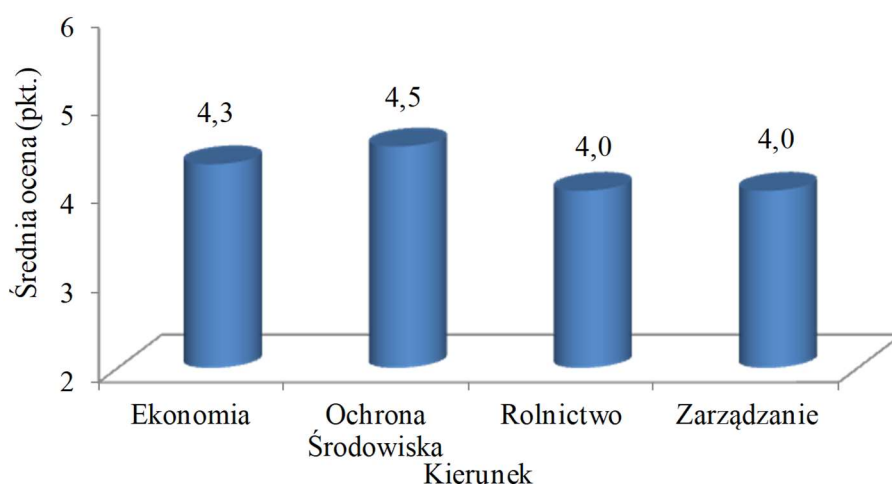
Ryc. 17. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Informacja o planie i programie studiów” w zależności od kierunku studiów

Istotna z punktu widzenia poszerzania wiedzy specjalistycznej oraz rozwoju ogólnego studentów i absolwentów Wydziału wydaje się być oferta przedmiotów do wyboru. Respondenci poddali ją ocenie wg skali od 2 do 6 pkt. Najwyżej ocenili ją ankietowani z kierunku Ekonomia 4,3 pkt. (powyżej średniej dla Wydziału wynoszącej 3,98), najniżej zaś studenci i absolwenci kierunku Zarządzanie 3,6 pkt. Studenci z kierunków Ochrona środowiska i Rolnictwo ofertę przedmiotów do wyboru ocenili na 4,0 pkt. (ryc. 18).

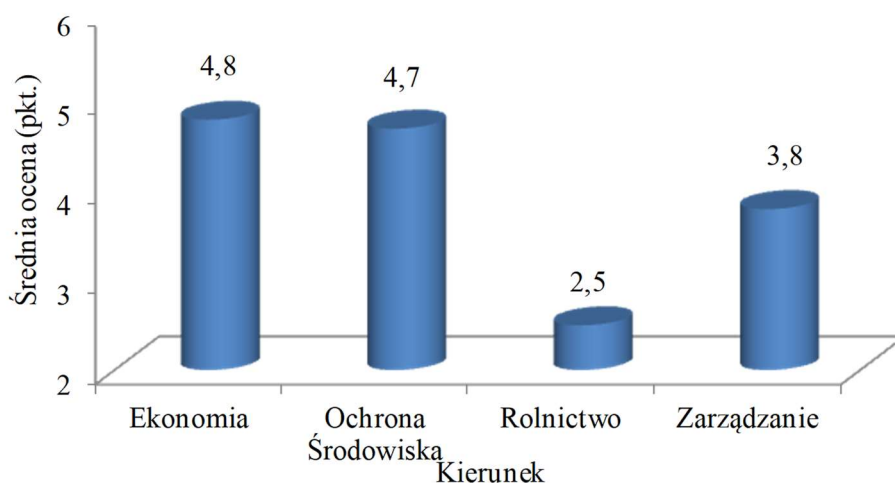
Ryc. 18. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Oferta przedmiotów do wyboru przez studentów” w zależności od kierunku studiów

Kolejne pytanie w kwestionariuszu, na które odpowiadali ankietowani dotyczyło kolejności przedmiotów w planie studiów. Wyżej niż średnia dla Wydziału (4,2 pkt.) ocenili ją respondenci z kierunku Ochrona środowiska (4,5 pkt.) i Ekonomia (4,3 pkt.), nieco niżej studenci i absolwenci kierunku Rolnictwo oraz Zarządzanie (4,0 pkt.) (ryc. 19).

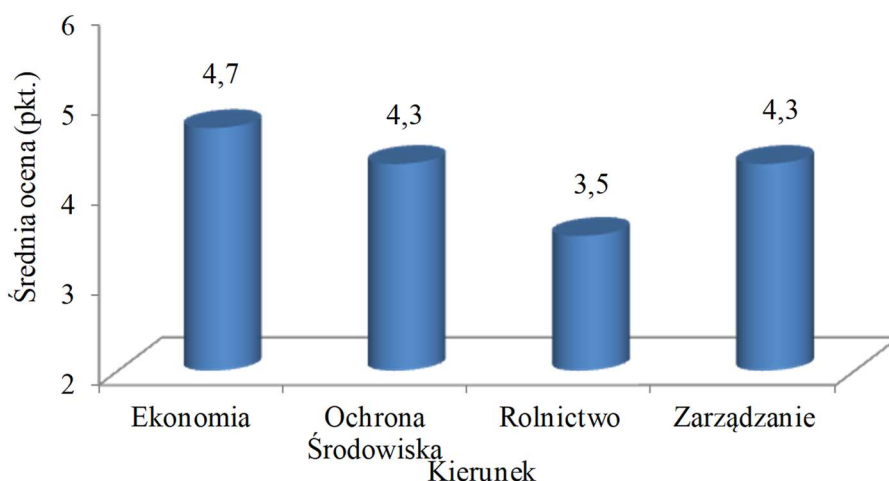
Ryc. 19. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Kolejność przedmiotów w planie studiów” w zależności od kierunku studiów

Jedną z ocenionych przez ankietowanych w trakcie badań kwestią była równomierność obciążenia godzinami poszczególnych semestrów – średnia dla Wydziału wyniosła 3,95 pkt. (ryc. 20). Najmniej zadowoleni pod tym względem okazali się studenci i absolwenci kierunku Rolnictwo (2,5 pkt.). Studenci i absolwenci kierunku Ekonomia ocenili na 4,8 pkt., Ochrona środowiska na 4,7 pkt., a Zarządzanie 3,8 pkt.

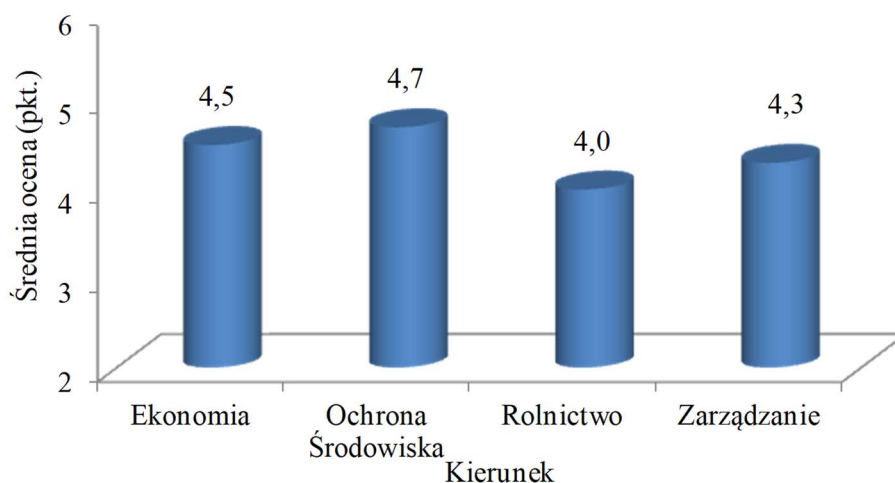
Ryc. 20. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Równomierność obciążenia godzinami poszczególnych semestrów” w zależności od kierunku studiów

Praca dziekanatu i sekretariatu studiów doktoranckich została oceniona najwyżej przez studentów i absolwentów kierunku Ekonomia (4,7 pkt.), najniżej natomiast przez studentów z kierunku Rolnictwo (3,5 pkt.), przy średniej dla Wydziału równej 4,2 pkt. (ryc. 21).

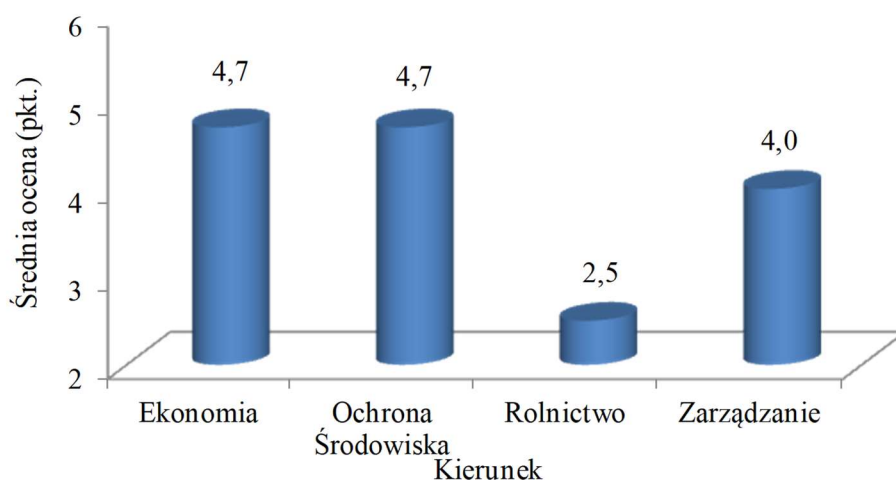
Ryc. 21. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Praca dziekanatu /sekretariatu Studium Doktoranckiego” w zależności od kierunku studiów

Niewątpliwie istotna dla studentów powinna być możliwość rozwoju aktywności naukowej i społecznej w czasie studiów np. poprzez pracę w kołach naukowych. Odpowiadając na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety respondenci mogli ocenić, jakie możliwości w tym zakresie oferuje im Wydział. Najwięcej punktów w tym zakresie przyznali ankietowani z kierunku Ochrona środowiska (4,7 pkt.), najmniej natomiast respondenci z kierunku Rolnictwo (4,0 pkt.) (ryc. 22).

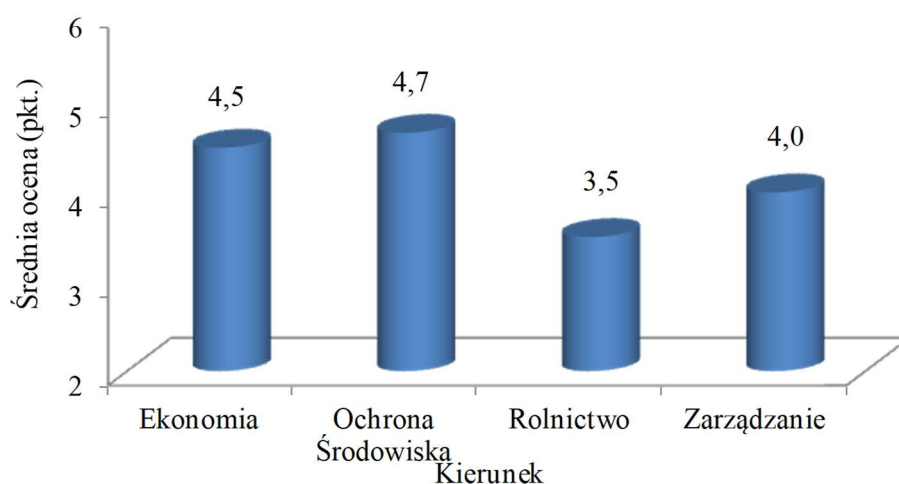
Ryc. 22. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Możliwości rozwoju i pracy w kołach naukowych” w zależności od kierunku studiów

Kolejny moduł poddany ocenie studentów i absolwentów Wydziału obejmował zajęcia dydaktyczne. W pierwszej kolejności zostali oni poproszeni o określenie, w jakim stopniu, ich zdaniem, studia zrealizowały założone dla kierunku efekty kształcenia. Najmniej usatysfakcjonowani pod tym względem okazali się ankietowani z kierunku Rolnictwo (2,5 pkt.), zaś w najwyższym stopniu respondenci z kierunków Ekonomia oraz Ochrona środowiska (4,7 pkt.). Średnia dla Wydziału wynosiła 3,98 pkt. (ryc. 23).

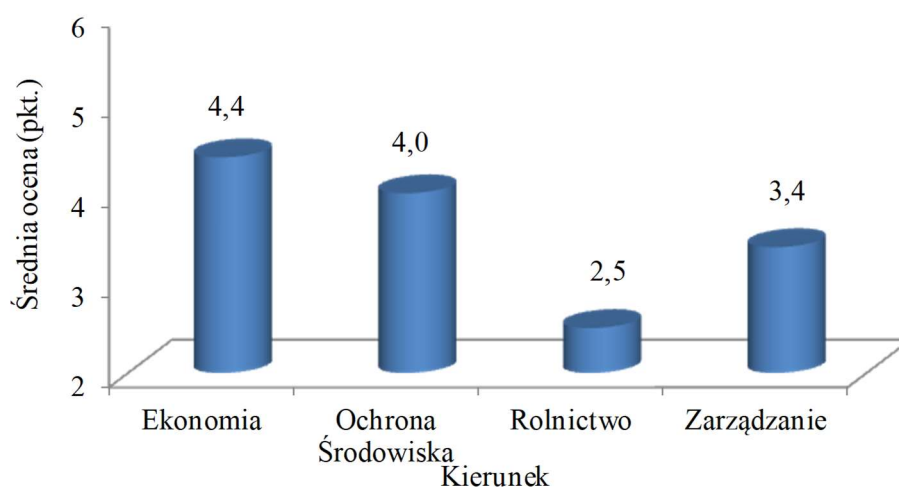
Ryc. 23. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „W jakim stopniu studia zrealizowały założone dla kierunku efekty kształcenia” w zależności od kierunku studiów

Pytanie z grupy dotyczącej zajęć dydaktycznych, a w szczególności odnoszące się do wielkości grup, dało dość wyrównane a zarazem wysokie wyniki, co może być o tyle interesujące, że studenci poszczególnych kierunków uczestniczą w zajęciach zarówno laboratoryjnych (15-osobowych), jak i ćwiczeniach audytoryjnych (30-osobowych). Najlepiej wielkość grup studenckich ocenili respondenci z kierunku Ochrona środowiska (4,7 pkt.), natomiast najgorzej z kierunku Rolnictwo (3,5 pkt.). Średnia dla Wydziału wynosiła 4,18 pkt. (ryc. 24).

Ryc. 24. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Wielkość grup studenckich” w zależności od kierunku studiów

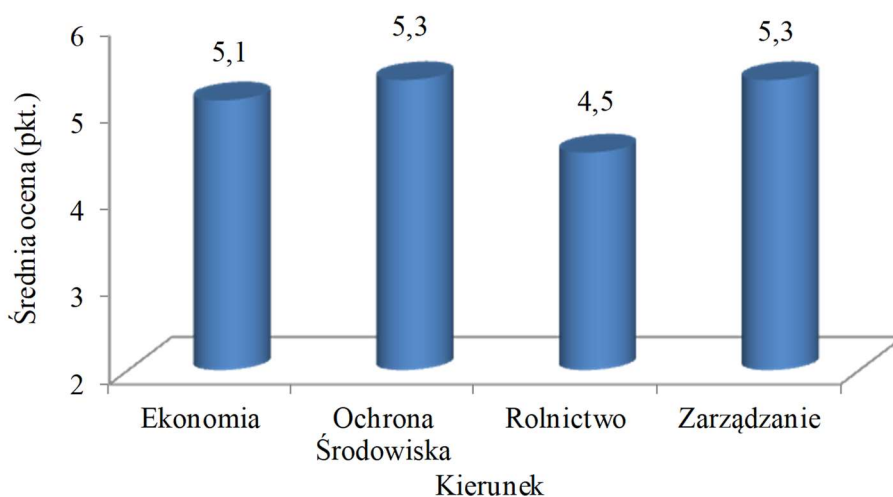
Kolejne pytanie dotyczące zajęć dydaktycznych poświęcone było doborowi zajęć praktycznych do kierunku studiów – w tym przypadku wyniki kształtowały się na znacznie niższym poziomie i były bardziej zróżnicowane w porównaniu z wynikami uzyskanymi dla poprzedniego pytania (ryc. 25). Kierunek Ekonomia został oceniony według tego kryterium zdecydowanie najlepiej (4,4 pkt.), a uzyskany wynik kształtował się powyżej średniej, która dla całego Wydziału, wynosiła 3,58 pkt. Ocena dokonana przez absolwentów kierunku Ochrona środowiska również kształtowała się powyżej średniej dla WR-E i wynosiła 4,0 pkt. Najgorzej dobór zajęć praktycznych ocenili studenci i absolwenci na kierunku Rolnictwo – 2,5 pkt.

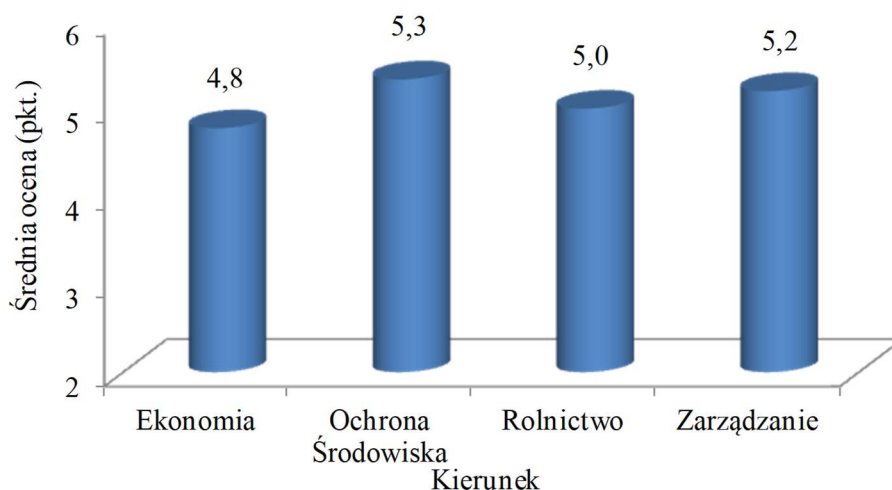
Ryc. 25. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Dobór zajęć praktycznych do kierunku studiów” w zależności od kierunku studiów

Ze względu na swój kompleksowy charakter badanie zawierało pytania dotyczące różnych aspektów funkcjonowania Uniwersytetu Rolniczego, w tym działalności Biblioteki Głównej. Studenci i absolwenci kierunku Ekonomia ocenili dostępność literatury niezbędnej do zajęć na 5,1 pkt., a więc powyżej średniej dla Wydziału (wynoszącej 5,05 pkt.). W bardziej komfortowej sytuacji znajdują się osoby z kierunków Ochrona środowiska i Zarządzanie – wystawiły one ocenę 5,3 pkt., co interpretować można jako brak problemów ze znalezieniem literatury niezbędnej do zajęć (ryc. 26).

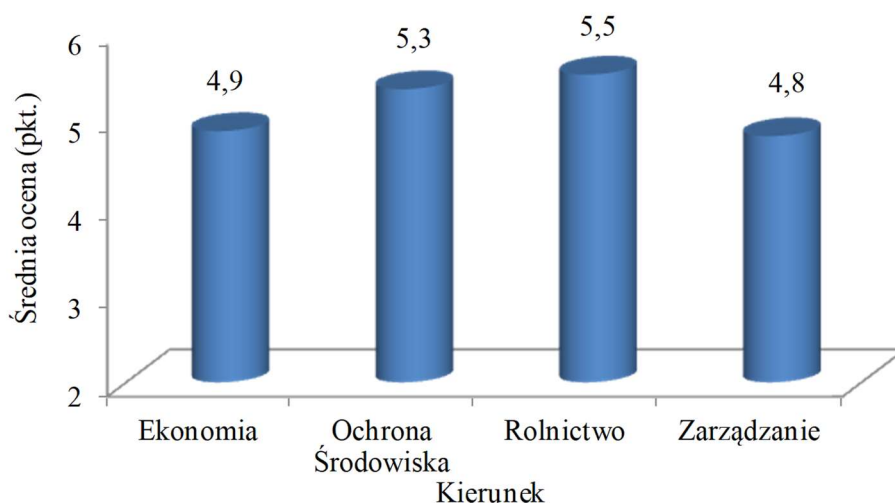
Ryc. 26. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Dostępność literatury potrzebnej do zajęć” w zależności od kierunku studiów

Biorąc pod uwagę kolejne kryterium dotyczące Biblioteki Głównej (dostępność komputerowych baz danych) należy podkreślić, że zostało ono ocenione wysoko, a średnia dla Wydziału ukształtowała się na poziomie 5,08 pkt. (ryc. 27). Najwyżej dostępność komputerowych baz danych ocenili studenci i absolwenci kierunku Ochrona środowiska (5,3 pkt.), a najniżej kierunku Ekonomia (4,8 pkt.).

Ryc. 27. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Dostępność komputerowych baz danych” w zależności od kierunku studiów

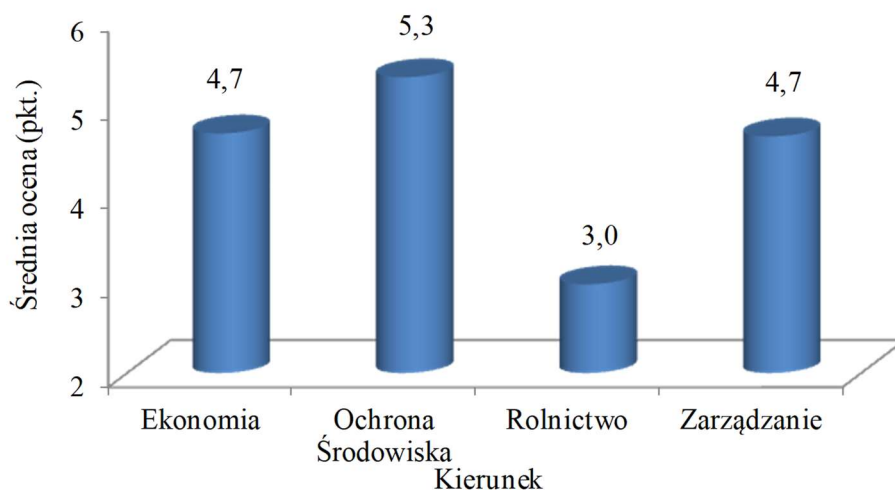
Ostatnie pytanie związane z Biblioteką Główną dotyczyło warunków pracy dla korzystających z niej studentów. Niezależnie od kierunku studiów respondenci deklarowali wysokie a zarazem zróżnicowane noty w przedziale 4,8 – 5,5 pkt. (ryc. 28).

Ryc. 28. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „Warunki pracy w czytelnii” w zależności od kierunku studiów

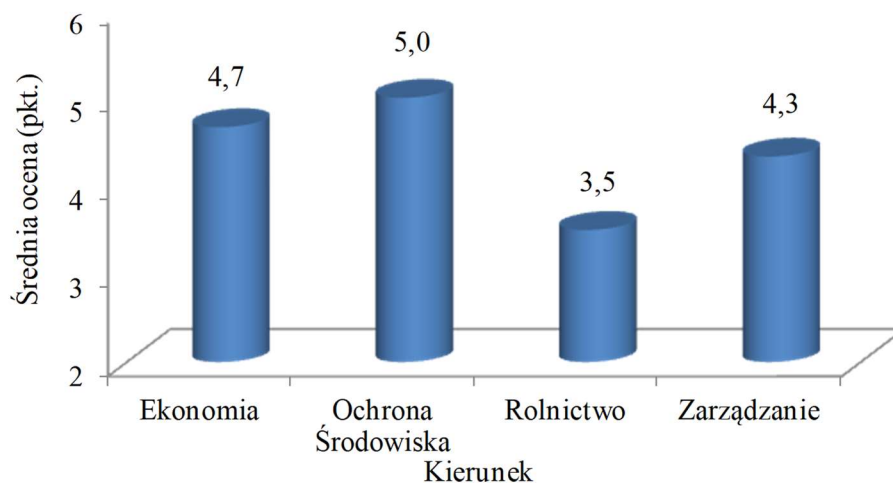
Kolejna grupa pytań dotyczyła holistycznej oceny studiów w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji. Pierwsze z nich dotyczyło zdobywania wiedzy specjalistycznej, co de facto jest oceną sposobu przekazywania wiedzy, czyli prowadzących i realizowanego przez nich programu. Analizując uzyskane wyniki można stwierdzić, że odbiegają one dość

znacznie od wartości średniej dla Wydziału wynoszącej 4,43 pkt. Najlepiej kryterium to zostało ocenione przez studentów i absolwentów kierunku Ochrona środowiska (5,3 pkt.), najsłabiej wypadł kierunek Rolnictwo (3,0 pkt.) (ryc. 29).

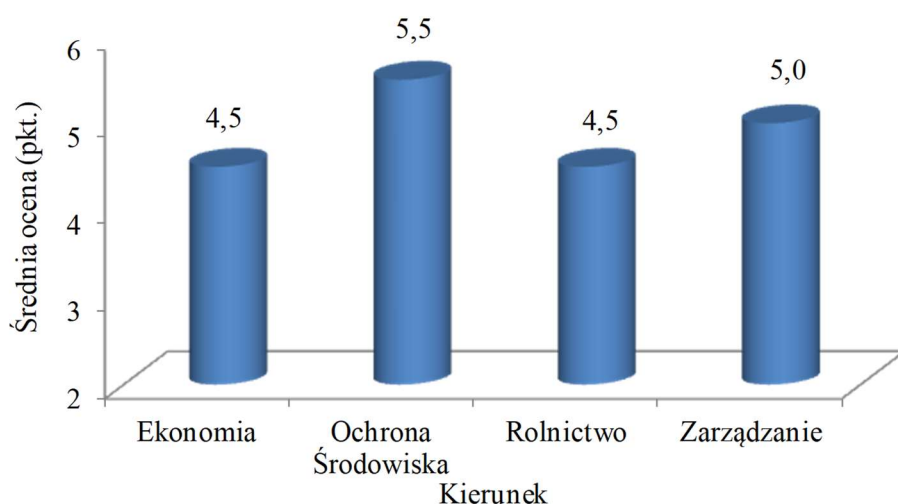
Ryc. 29. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „W jakim stopniu studia w UR rozwinęły w Tobie: wiedzę specjalistyczną” w zależności od kierunku studiów

Kolejne pytanie dotyczyło wyrobienia w studentach nawyku do samokształcenia. Jak wynika z danych zamieszczonych na wykresie 30, średnia ocena dla Wydziału wynosi 4,38 pkt. Kierunki Ochrona środowiska (5,0 pkt.) oraz Ekonomia (4,7 pkt.) zostały w tym przypadku ocenione najlepiej, natomiast kierunek Rolnictwo prezentuje się w tej kwestii najgorzej (3,5 pkt.) (ryc. 30).

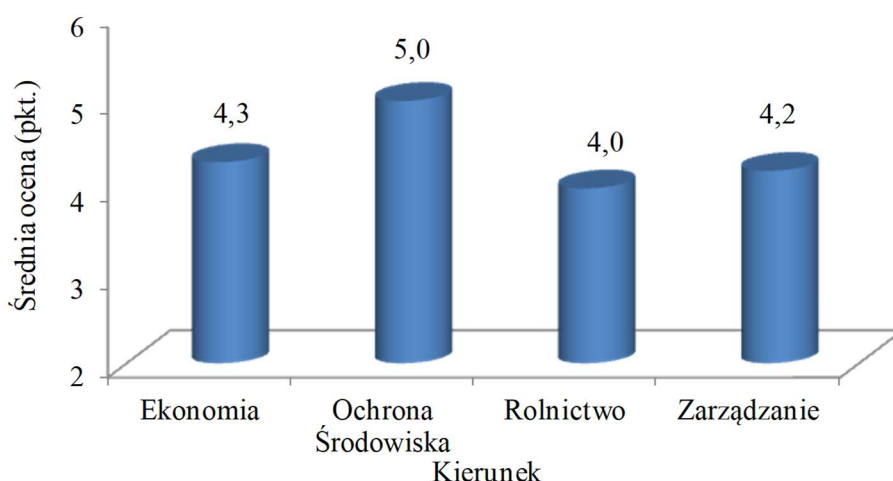
Ryc. 30. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „W jakim stopniu studia w UR rozwinęły w Tobie nawyk do samokształcenia” w zależności od kierunku studiów

Biorąc pod uwagę kolejne kryterium oceny, jakim jest rozwinięcie umiejętności pracy w zespole należy podkreślić, że studenci oraz absolwenci ze wszystkich kierunków wysoko ocenili ten element, a średnia ocen dla Wydziału wynosiła 4,88 pkt. Najlepiej pozyskane umiejętności pracy w zespole ocenili studenci i absolwenci z kierunków Ochrona środowiska (5,5 pkt.) a nieco gorzej z kierunku Zarządzanie (5,0 pkt.). Wskazania dla kierunku Ekonomia oraz Rolnictwo wynosiły 4,5 pkt. (ryc. 31).

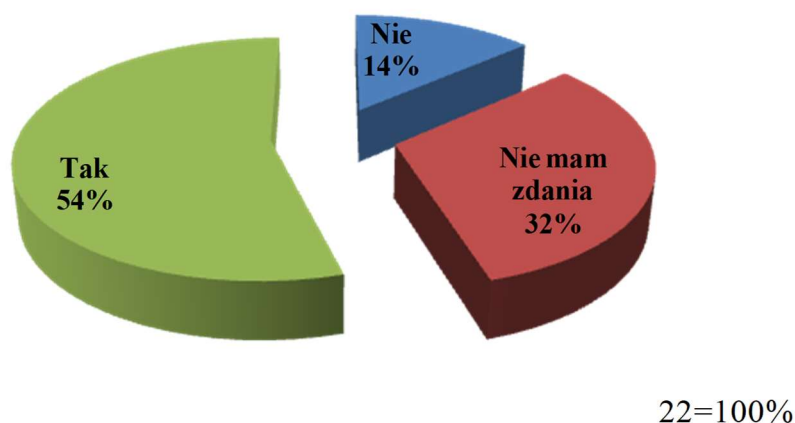
Rys. 31. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „W jakim stopniu studia w UR rozwinęły w Tobie umiejętność pracy w zespole” w zależności od kierunku studiów

Ocena zdobytych umiejętności praktycznych jest mocno zróżnicowana w zależności od kierunku studiów respondenta. Wskazania studentów i absolwentów kierunków Rolnictwo oraz Zarządzanie są poniżej średniej dla Wydziału (4,38 pkt.) (ryc. 32). Najwyższe noty wystawili studenci i absolwenci kierunku Ochrona środowiska – 5,0 pkt. w 6-stopniowej skali oceny można to uznać za wynik satysfakcjonujący, zwłaszcza, że coraz częściej podkreśla się wagę aplikacyjnych aspektów studiowania oraz wymóg elastyczności absolwentów na rynku pracy.

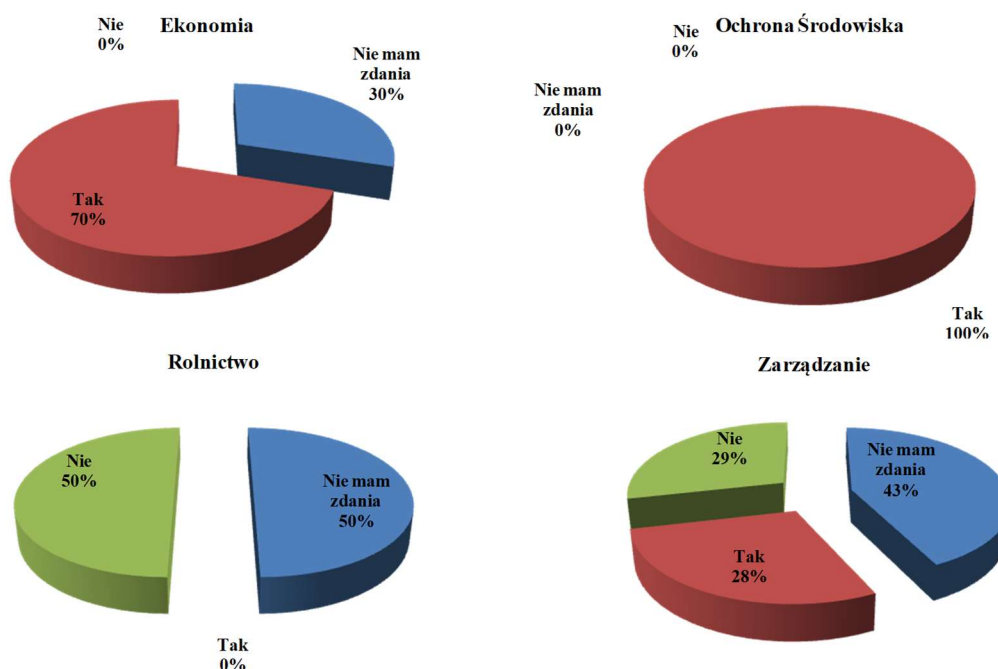
Ryc. 32. Średnie oceny odpowiedzi udzielonych na pytanie „W jakim stopniu studia w UR rozwinęły w Tobie umiejętności praktyczne” w zależności od kierunku studiów

Ostatnie pytanie, jakie zostało zadane ankietowanym dotyczyło powiązania decyzji o studiowaniu w UR z sytuacją na rynku pracy. Wśród respondentów 12 na 22 ponownie podjęłoby studia w UR, 32% nie ma na ten temat zdania, a 14% nie zdecydowałoby się ponownie na studiowanie w UR (ryc. 33). Analizując odpowiedzi należy zwrócić uwagę na dość duży odsetek ankietowanych, których można określić jako niezdecydowanych – na ich ocenę niekoniecznie musi wpływać tylko poziom studiów w UR; istotne mogą okazać się sygnały rynkowe i dość duża turbulencja rynku pracy, która nie pozwala do końca przewidzieć pożądanego kierunku ukończonych studiów i pożądanymi umiejętnościami.

Ryc. 33. Odpowiedzi respondentów na pytanie „Uwzględniając aktualną sytuację na rynku pracy czy podjąłbyś jeszcze raz studia w UR (Udział % poszczególnych odpowiedzi (grupa 11 ankietowanych))

Dodatkowo, w ramach tego kryterium, warto przyjrzeć się podziałowi respondentów na poszczególne kierunki (ryc. 34). Okazuje się, że kierunek Ochrona środowiska cieszy się największym zaufaniem respondentów i 100% z nich podjęłoby ponownie na nim naukę. Ekonomia ponownie zostałaby wybrana przez 70% respondentów z tego kierunku. Najgorzej sytuacja prezentuje się w grupie osób studiujących na kierunku Rolnictwo – uwzględniając aktualną sytuację na rynku pracy nikt z ankietowanych nie podjąłby jeszcze raz studiów w UR tego kierunku studiów.

Ryc. 34. Odpowiedzi respondentów na pytanie: „Uwzględniając aktualną sytuację na rynku pracy czy podjąłbyś jeszcze raz studia w UR” wg kierunków studiów.

V. Analiza wyników hospitacji

Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, organu pomocniczego Dziekana i Rady Wydziału, należy monitorowanie jakości oraz przestrzegania standardów kształcenia poprzez m.in. ocenę procesu dydaktycznego oraz weryfikację zakładanych i osiągniętych efektów kształcenia. W tym celu Dziekan przygotował listę pracowników naukowo-dydaktycznych wytypowanych do hospitacji w roku akademickim 2018/2019 i zwrócił się z prośbą do

kierowników jednostek organizacyjnych Wydziału o ich przeprowadzenie do 17 czerwca 2019 r., zgodnie z obowiązującą procedurą (*Zarządzenie 16/2007 Rektora AR im. H. Kołłątaja w Krakowie z dn. 30 maja 2007 r.*). Hospitacje zostały przeprowadzone przez kierowników Katedr i Zakładów Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego lub wyznaczonych przez nich doświadczonych nauczycieli akademickich.

Procedurze hospitacyjnej poddano ogółem 48 osób w tym: 17 studentów studiów doktoranckich 19 pracowników ze stopniem doktora, 7 pracowników ze stopniem doktora habilitowanego oraz 5 pracowników z tytułem profesora. Oceniane zajęcia miały głównie charakter ćwiczeń (40 przypadków). Spośród hospitowanych ćwiczeń w dwudziestu dwóch przypadkach były to ćwiczenia laboratoryjne a w osiemnastu ćwiczenia audytoryjne. W ośmiu przypadkach protokoły dotyczyły wykładów.

Wszystkie hospitowane osoby zostały ocenione pozytywnie. W zdecydowanej większości były to oceny bardzo dobre a jedynie w przypadku czterech osób wystawiono noty dobre. Tematyka wszystkich hospitowanych wykładów i ćwiczeń była zgodna z odpowiednimi programami przedmiotów czy zamieszczonymi na stronie internetowej sylabusami.

Merytoryczny poziom informacji przekazywanych studentom oceniany był z reguły jako wysoki i adekwatny do poziomu kształcenia a przekazywana wiedza była poparta aktualnym stanem badań naukowych dostępnych w literaturze przedmiotu.

Stopień przygotowania do zajęć przez hospitowanych był w większości przypadków określany jako wysoki lub bardzo dobry. Sporadycznie kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i organizacyjne do prowadzenia zajęć oceniano jako odpowiednie czy zadowalające.

W wielu protokołach podkreślano bardzo dobre i dobre umiejętności dydaktyczne oraz stosowanie właściwego sposobu porozumiewania ze słuchaczami przez prowadzących zajęcia. Ponadto wskazywano, że używanie przez większość nauczycieli zrozumiałego języka połączone z podawaniem przykładów praktycznych umożliwiało zwiększenie stopnia przyswojenia przez studentów omawianego problemu. Istotna była również wymiana opinii pomiędzy prowadzącym zajęcia i studentami. Niektórzy prowadzący, w opinii osób hospitujących, przykładali dużą wagę do aktywizowania słuchaczy i ich czynnego udziału w zajęciach.

W ocenach zamieszczonych w protokołach podkreślano dobrą organizację i terminowe rozpoczynanie zajęć. Prowadzący, na początku przeprowadzanych ćwiczeń, zazwyczaj sprawdzali obecność studentów a w niektórych przypadkach dodatkowo kontrolowali wśród nich stan opanowania wiedzy z poprzednich zajęć.

Metodą pozwalającą na przekazywanie wiedzy studentom były na ogół prezentacje multimedialne, jako podstawa przekazu omawianych treści. Prezentacje były wzbogacane

bezpośrednim pokazem (np. preparaty, materiał biologiczny etc.). W przypadku ćwiczeń laboratoryjnych zazwyczaj wykonywano pomiary parametrów chemicznych lub fizycznych różnego rodzaju materiałów środowiskowych.

W części protokołów wskazywano na dużą aktywność studentów w trakcie zajęć. Co często było efektem wspomnianych wyżej zabiegów dydaktycznych wprowadzanych przez nauczycieli. W wielu ankietach podkreślano dobrą atmosferę panującą na zajęciach, co było pomocne w realizacji założonych celów dydaktycznych. Organizacja czasu na zajęciach najczęściej była prawidłowa, pozwalając optymalnie na realizację efektów kształcenia.

W protokołach ćwiczeń laboratoryjnych podkreślano, że chociaż studenci byli zobowiązani do samodzielnego przeprowadzania pomiarów czy obliczeń, zawsze mogli liczyć na wsparcie merytoryczne czy organizacyjne ze strony prowadzących zajęcia.

Informacje dotyczące opinii studentów na temat realizacji efektów kształcenia i wymagań stanowiących podstawę zaliczenia były we wszystkich przypadkach pozytywne. Zdaniem studentów kryteria wymagań przedstawione w trakcie zajęć były sprecyzowane w jasny sposób. Ponadto sposób oceniania zwykle był znany studentom.

W zebranych protokołach z hospitacji prowadzonych w roku akademickim 2018/2019 nie znalazły się uwagi negatywne czy poważne zastrzeżenia skierowane do osób hospitowanych. Pojedyncze komentarze zawierały wskazówki służące doskonaleniu procesu dydaktycznego tj. wymaganie od studentów przygotowania do zajęć czy wprowadzenia, oprócz kolokwiiów z poprzedniego materiału, sprawdzianów sprawdzających przygotowanie studentów do ćwiczeń, w celu ich mobilizacji do systematycznej nauki i lepszego wykorzystania czasu na głębsze zrozumienie poruszanych zagadnień. W niektórych przypadkach hospitujący wskazywali na zwiększenie aktywacji słuchaczy przez zadawanie indywidualnych pytań oraz poprawę wymiany informacji na zajęciach, pomiędzy prowadzącym a studentami.

Tylko w jednym protokole osoba hospitowana odniosła się do oceny, przedstawiając wyjaśnienia odnoszące się do zamieszczonych uwag, zaś w pozostałych protokołach nie stwierdzono żadnych tego typu komentarzy.

Podsumowując, na podstawie przeprowadzonych hospitacji w roku akademickim 2018/2019, Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia ocenia pozytywnie przebieg procesu kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym UR w Krakowie, w zakresie formalnym i merytorycznym.

V. Stwierdzenia i Wnioski

1. W badaniach ankietowych 2018/2019 wzięła udział niewielka grupa uprawnionych studentów. Dla całego wydziału było to niespełna 10,0%. Zauważalne było wyraźne zróżnicowanie zainteresowania ankietą wśród studentów poszczególnych kierunków. Najchętniej oceny dokonywali studenci kierunku Biogospodarka. Na pozostałych kierunkach studenci oraz absolwenci studiów I i II stopnia wszystkich specjalności prowadzonych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym wykazali mniejsze zainteresowanie ankietą. Należy, więc zadać sobie pytanie odnośnie reprezentatywności wyników badania. Zróżnicowanie widać również w odniesieniu do poszczególnych katedr i zakładów. 19,12% studentów oceniło pracę dydaktyczną Zakładu Fizyki, ale tylko 6,25% odniosło się do wysiłków Katedry Statystyki i Ekonometrii. Wobec powyższego należy zadać sobie pytanie, dlaczego studenci wypełniają ankietę bądź rezygnują z możliwości dokonywania oceny. Dopiero ta wiedza pozwoli podjąć działania, których celem jest zwiększenie zainteresowania procesem współtworzenia procesu dydaktycznego.

2. Ogólna ocena poszczególnych kierunków studiów w roku 2018/2019 była wysoka i wahała się pomiędzy wartościami 4,9 pkt. (Ekonomia) i 5,6 pkt. (Ochrona środowiska, Jakość i bezpieczeństwo środowiska). Rok wcześniej rozpiętość ocen była zbliżona, ale najwyższe noty uzyskała wówczas Biogospodarka. Ocena pracy dydaktycznej poszczególnych katedr i zakładów wahała się w przedziale od 4,48 do 5,69 pkt. i była ogólnie nieco niższa niż w roku poprzednim.

3. Warto zwrócić uwagę na wyraźne zróżnicowanie ocen w niektórych jednostkach, wynoszące nawet 3,0 pkt. Jednakże niewielka liczba ankiet nie pozwala na uznanie wyników za wiarygodne. Równocześnie w kilku jednostkach ocenionych przez wystarczającą grupę respondentów, aby móc formułować wnioski w sposób poprawny, należy zalecić analizę procesu dydaktycznego przez kierowników tych jednostek oraz podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji (w tym przeprowadzenia hospitacji wybranych zajęć).

4. Podobnie jak w latach poprzednich ze względu na ograniczoną ilość ankiet wypełnionych dla oceny całego toku studiów trudno sformułować poprawne wnioski. Można zauważyć jedynie pewne tendencje, dlatego, aby móc formułować wnioski w sposób poprawny, należy zalecić podjęcie działań Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego zwiększających grupę respondentów np.

nagrody lub brak możliwości uzyskania poświadczenia odbytych studiów przed oddaniem wypełnionej ankiety.

5. Analiza protokołów hospitacji przeprowadzonych w roku akademickim 2018/2019 pozwala na ocenę pozytywną przebieg procesu kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym UR w Krakowie, w zakresie formalnym i merytorycznym.